

ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑ 2023

*Προσπάθειες διατήρησης εντός του 2023 στον βιότοπο ωοτοκίας της *Caretta caretta* στον Κυπαρισσιακό Κόλπο, Δυτική Πελοπόννησος*

Αθήνα, Οκτώβριος 2023

ΑΡΧΕΛΩΝ, Σύλλογος για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας

Copyright © 2022 από ΑΡΧΕΛΩΝ

Κανένα μέρος της παρούσας έκθεσης δεν μπορεί να αναπαραχθεί σε οποιαδήποτε μορφή ή με οποιοδήποτε μέσο χωρίς τη γραπτή άδεια του ΑΡΧΕΛΩΝ.

ΑΡΧΕΛΩΝ, Σύλλογος για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας
Σολωμού 57
ΑΘΗΝΑ
ΤΚ 10432
Ελλάδα

Τηλ/Φαξ: 210 5231342
e-mail: info@archelon.gr
URL: www.archelon.gr

1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παραλία ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας Καρέττα (*Caretta caretta*) στον Κυπαρισσιακό Κόλπο αποτελεί τμήμα των περιοχών του Ευρωπαϊκού δικτύου Natura 2000 GR2550005 «Θίνες Κυπαρισσίας: Νεοχώρι – Κυπαρισσία» και GR2330005 «Θίνες και Παραλιακό Δάσος Ζαχάρως, Λίμνη Καϊάφα, Στροφυλιά, Κακόβατος». Το τμήμα της παραλίας που προσδιορίζεται από τους ποταμούς Αρκαδικό προς το νότο, έως τη Νέδα προς το βορρά, αποτελεί τον πυρήνα ωτοκίας, έχει μήκος 9,5 χιλιομέτρων και είναι ολόκληρο ενταγμένο στο GR2550005.

Ολόκληρος ο Κυπαρισσιακός Κόλπος χαρακτηρίστηκε Περιοχή Προστασίας της Φύσης με Προεδρικό Διάταγμα που εκδόθηκε τον Οκτώβριο του 2018 (ΦΕΚ Δ 391/03-10-2018, Δ 414/12-10-2018) και περιλαμβάνει τις ανωτέρω περιοχές Natura 2000 (GR2550005, GR2330005) και την περιοχή GR 2330008 «Θαλάσσια περιοχή Κυπαρισσιακού Κόλπου: Ακρωτήρι Κατάκολο – Κυπαρισσία».

Η παρουσία του ΑΡΧΕΛΩΝ στον Κυπαρισσιακό Κόλπο είναι συνεχής από τις αρχές της δεκαετίας του '80, πραγματοποιώντας ερευνητικές δραστηριότητες σχετικά με την παρακολούθηση και την προστασία της αναπαραγωγής των θαλάσσιων χελωνών, ενώ οι συστηματικές καταμετρήσεις φωλιών ξεκίνησαν το 1984. Από το 1992, η μεγάλη πλειοψηφία των φωλιών εντός του πυρήνα ωτοκίας, προστατεύεται από τον ΑΡΧΕΛΩΝ με παγκοσμίως αναγνωρισμένα πρωτόκολλα κατά της θήρευσης, του πλημμυρισμού από τη θάλασσα και του αποπροσανατολισμού των νεοσσών. Σαν αποτέλεσμα αυτής της μαζικής προστασίας των φωλιών, παρατηρείται σταδιακή αύξηση του αριθμού των φωλιών από το 2006, άρα και των ενήλικων θηλυκών που ωτοκοούν στην περιοχή. Σύμφωνα με τα πρόσφατα δεδομένα, στον Κυπαρισσιακό Κόλπο καταγράφεται σήμερα ο μεγαλύτερος αναπαραγωγικός πληθυσμός της Καρέττα στη Μεσόγειο.

2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το πρόγραμμα του ΑΡΧΕΛΩΝ για την παρακολούθηση και προστασία της ωτοκίας στον Κυπαρισσιακό Κόλπο πραγματοποιήθηκε από ομάδα εθελοντών/ερευνητών στο διάστημα Μαΐου – Σεπτεμβρίου 2023 και ολοκληρώθηκε με επιτυχία. Περίπου 5.000 φωλιές καταγράφηκαν στον πυρήνα ωτοκίας (9,5 χλμ.) και το μεγαλύτερο ποσοστό τους προστατεύτηκαν από θήρευση, πλημμυρισμό, ποδοπάτηση και τις επιπτώσεις της φωτορύπανσης. Επίσης καταγράφηκαν περίπου 1000 φωλιές βορείως της Νέδας, δηλαδή στο βόρειο τμήμα του GR2550005 συνολικού μήκους 4,5 χλμ. περίπου. Σημειώνεται ότι λόγω περιορισμένου αριθμού εθελοντών, το 2023 η ομάδα του ΑΡΧΕΛΩΝ δεν πραγματοποίησε καταγραφή και προστασία των φωλιών, στο παράκτιο τμήμα που εκτείνεται μεταξύ του οικισμού Θολό και του Αλφειού ποταμού (μήκους 29,5 χλμ).

Όσον αφορά στις εκθαλαστώσεις θαλάσσιων χελωνών, 9 νεκρές χελώνες καταγράφηκαν από την ομάδα πεδίου του ΑΡΧΕΛΩΝ. Συνολικά, 23 θαλάσσιες χελώνες βρέθηκαν νεκρές σε ολόκληρο τον Κυπαρισσιακό Κόλπο τους πρώτους 9 μήνες του έτους, σύμφωνα με στοιχεία των αρμόδιων Λιμενικών Αρχών.

Μέσω του προγράμματος ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του ΑΡΧΕΛΩΝ, 5.500 επισκέπτες της περιοχής ενημερώθηκαν για την παρουσία της θαλάσσιας χελώνας και τους κινδύνους που αντιμετωπίζει. Ειδικότερα οι δράσεις υλοποιήθηκαν στην παραλία, σε διάφορες τουριστικές μονάδες, στον Περιβαλλοντικό Σταθμό του ΑΡΧΕΛΩΝ στον Αγιαννάκη, και στο Περίπτερο Ενημέρωσης του ΑΡΧΕΛΩΝ (15 Ιουνίου – 15 Αυγούστου) στην παραλία του Καλού Νερού.

3 ΑΠΕΙΛΕΣ

Κατά την θερινή περίοδο, στην περιοχή δράσης του ΑΡΧΕΛΩΝ, σημειώθηκαν πολυάριθμες παραβάσεις των διατάξεων του Προεδρικού Διατάγματος. Συγκεκριμένα καταγράφηκαν:

- εκτεταμένη φωτορύπανση που επηρέασε σημαντικό ποσοστό των υφιστάμενων φωλιών,
- περιπτώσεις επιχειρήσεων που συστηματικά άφηναν ομπρέλες και ξαπλώστρες κατά τις νυχτερινές ώρες στην παραλία, περιορίζοντας έτσι το διαθέσιμο χώρο για ωτοκία,
- περιστατικά παρουσίας και κίνησης οχημάτων στην παραλία, τα οποία οδηγούν στην υποβάθμιση της προστατευόμενης βλάστησης,
- ελεύθερη κατασκήνωση τόσο στην παραλία όσο και πίσω από αυτήν, η οποία αποτελεί κίνδυνο για τις ενήλικες χελώνες και τους νεοσσούς,
- διεξαγωγή ετήσιων τοπικών μουσικών εκδηλώσεων (πανηγύρια) ακριβώς πίσω από την παραλία (3 και 5 Αυγούστου 2023) αλλά και μουσικο-χορευτικών εκδηλώσεων (beach parties, 28 Ιουλίου – 1 Αυγούστου 2023).

Επίσης, ελάχιστα μέτρα λήφθηκαν από τις αρμόδιες αρχές σε εφαρμογή του Προεδρικού Διατάγματος, για τον μετριασμό των απειλών που έχουν μακροπρόθεσμες επιπτώσεις τόσο στο βιότοπο ωτοκίας, όσο και στην αναπαραγωγική δραστηριότητα των θαλάσσιων χελωνών. Συγκεκριμένα, για άλλη μια χρονιά δεν έγινε καμία ενέργεια για την κατεδάφιση των παράνομων ξύλινων εξεδρών στην παραλία ωτοκίας στον οικισμό Καλό Νερό. Επιπλέον, συνεχίστηκε η αγροτική και αλιευτική δραστηριότητα χωρίς τη λήψη μέτρων ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις στα προστατευόμενα είδη της περιοχής.

Αναφορικά με τους πέντε δρόμους που διασχίζουν τους αμμόλοφους προς την παραλία, οι οποίοι είχαν κατασκευαστεί παράνομα από κτηματομεσιτική εταιρεία σε προηγούμενα χρόνια, τα τσιμεντένια οδοφράγματα που τοποθετήθηκαν από τις αρχές το 2021 απεδείχθη για ακόμη μια χρονιά ότι ήταν ανεπαρκή διότι δεν εμπόδισαν την πρόσβαση των οχημάτων στην παραλία και στη ζώνη αμμοθινών.

Η λειτουργία των παραλιακών καφέ-μπαρ (καντίνες) στην περιοχή δράσης του ΑΡΧΕΛΩΝ (Αγιαννάκης, Ελαία, Γιαννιτσοχώρι), αλλά και σε άλλα σημεία του Κόλπου εντός της προστατευόμενης Περιοχής Προστασίας της Φύσης, αποτελεί ένα σημαντικό θέμα διαχείρισης, που δεν ρυθμίζεται από το Προεδρικό Διάταγμα. Η λειτουργία των παραπηγμάτων αυτών που έχουν εγκατασταθεί στη ζώνη των αμμόλοφων συνεχίστηκε και το 2023. Η προσέλκυση των επισκεπτών στα σημεία αυτά δημιούργησε προϋποθέσεις για σταδιακή εγκατάσταση παράνομων χώρων στάθμευσης, γεγονός που οδήγησε σε περαιτέρω υποβάθμιση των αμμόλοφων.

4 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Κατά πολλούς, η υψηλή αισθητική αξία αυτής της παράκτιας περιοχής οφείλεται στη φυσικότητά της. Παρόλα αυτά, οι ημερήσιοι επισκέπτες και οι ελεύθεροι κατασκηνωτές δεν φαίνεται ότι είχαν επίγνωση των επιπτώσεων της παρουσίας τους σε αυτό το μοναδικό οικοσύστημα. Οι τοπικές αρχές, η αυτοδιοίκηση και οι παραλιακές επιχειρήσεις δεν έδειξαν τον οφειλόμενο σεβασμό στην ισχύουσα περιβαλλοντική νομοθεσία και ιδιαίτερα στους κανονισμούς που αφορούν την παραλία ωτοκίας και τους παράκτιους οικοτόπους. Έτσι, η ελλιπής εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας επαναλήφθηκε για μία ακόμη χρονιά. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η παντελής απουσία φύλαξης και επόπτευσης, η απουσία σήμανσης, η απουσία κατάλληλων υποδομών υποδοχής των ημερήσιων επισκεπτών και η ελλιπής ενημέρωση των λουομένων είναι σοβαροί παράγοντες για τις συνεχιζόμενες οχλήσεις και την υποβάθμιση του βιοτόπου.

